

Romové v českých zemích v letech 1945–1989

Nina Pavelčíková

1	Úvod	7
1.1	Obecné charakteristiky romského etnika	9
1.2	Struktura romského obyvatelstva českých zemí po roce 1945	18
2	Vývoj problematiky romského etnika českých zemích v letech 1945–1947	23
2.1	Návrat „nežádoucích“ sousedů	23
2.2	První vlny migrací ze Slovenska	25
3	Období vytváření komunistické koncepce „řešení cikánské otázky“	33
3.1	Hledání cest ke „zrovnoprávnění“ na počátku padesátých let	34
3.2	Obtížné hledání pracovních příležitostí a nového domova	36
3.2.1	Charakteristika výchozích a cílových podmínek migračních proudů	37
3.3	Pokusy o překonání problémů se vzděláváním	45
3.3.1	Vznik a vývoj „cikánských škol“ a výchovných středisek	46
3.3.2	Vzdělávání a „převýchova“ dospělých, role romských aktivistů	50
4	Zrod a realizace komunistické koncepce asimilace Romů	57
4.1	Zásady nové státní politiky vůči Romům	57
4.2	Zákon č. 74/1958 a následující soupis romského obyvatelstva	61
4.2.1	Povinná sedentarizace kočujících osob	62
4.2.2	Provádění soupisu kočovných a polokočovných Romů v únoru 1959	67
4.3	Správní reforma a narůstání nových problémů s evidencí a „převýchovou“ romského obyvatelstva	78
4.4	Krize státní politiky vůči Romům v první polovině šedesátých let	79
4.5	Organizovaný rozptyl romského obyvatelstva	86
4.6	Demografické přehledy a výzkumy romského obyvatelstva z přelomu šedesátých a sedmdesátých let	94
5	Pokus o emancipaci romského hnutí v letech 1969–1973	101
5.1	Krize asimilační politiky na přelomu šedesátých a sedmdesátých let	101
5.2	Vznik a působení Svazu Cikánů-Romů	104
5.3	Koncepce tzv. společenské a kulturní integrace romského obyvatelstva	110
5.3.1	Realizace „nové koncepce“ v praxi: mostecký Chánov	115

6	Otázka lidských práv a konečný krach komunistického režimu	123
6.1	Pohled z druhé strany: Mezinárodní romský kongres v Ženevě	123
6.1.1	Charta 77 a mezinárodní ohlas jejího dokumentu	124
6.2	Vzrůst zájmu o romskou kulturu, nové veřejné aktivity	126
6.3	Konec iluzí o komunistickém řešení „cikánské otázky“	127
7	Závěry	133
	Přílohy	138
	Soupis pramenů a literatury	165
	Seznam zkratk	170
	Jmenný rejstřík	171
	Resumé / Summary / Resümee	174
	Ediční poznámka	183